

Neoznamování diskriminace pohledem aktérů podílejících se na prosazování rovného zacházení

Marína Urbániková (KVOP)

1. července 2015. © Copyright Veřejný ochránce práv, 2015
Příjemce a realizátor projektu: Kancelář veřejného ochránce práv

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Cíl a metoda

- **Cíl:** prozkoumat zkušenosti a názhledy neziskových organizací, soudů a správních orgánů na fenomén neoznamování diskriminace
- Výzkumný soubor:
 - Neziskové organizace (19)
 - Soudy (67)
 - Správní orgány (ČŠI, ČOI, SÚIP, ČNB) (30)
- Dotazníkové šetření
 1. Kdo je ohrožen fenoménem neoznamování diskriminace?
 2. Jaké bariéry brání obětem diskriminace v přístupu ke spravedlnosti?
 3. Jaká opatření by mohla přispět k odstranění/zmírnění těchto bariér?

1. Kdo je nejvíce ohrožen fenoménem neoznamování diskriminace?

Neziskové organizace

- příslušníci různých menšin

Správní orgány

- senioři
- osoby s nízkým vzděláním
- cizinci

Soudy

- ???
- senioři
- zaměstnanci

2 A. Bariéry: nedostatek informací

Shoda: malá informovanost o možnostech obrany před diskriminací

Neziskové organizace:

- Bariéry v přístupu k informacím
- Neinformovanost celé společnosti

Správní orgány:

- Informací je dostatek, ale nejsou cíleně podávány těm nejpotřebnějším

Soudy:

- ???

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

2 B. Bariéry: individuální rozhodování

Shoda: strach, obavy z vedení sporu, ze zhoršení situace

Neziskové organizace:

- Nedostatečné kompetence, nedostatečná důvěra ve vlastní schopnosti
- Nechuť vracet se k ponižujícímu zážitku
- Množství jiných, závažnějších problémů, které je třeba akutně řešit
- Diskriminace jako běžná součást života

Správní orgány:

- Nedůvěra ve smysl stížnosti a v nápravu, nedůvěra v úřady a soudy
- Stud (lidé nechtějí být označeni za kverulanty)

Soudy:

- ???
- Stud

2 C. Bariéry: celospolečenská úroveň

Shoda: zákaz diskriminace není zatím dostatečně zakořeněn jako přirozená součást uvažování lidí; negativní vnímání osob hájících svá práva většinou společnosti

Neziskové organizace:

- *„Společenské vědomí není jednoznačně a nekompromisně odmítavé vůči všem formám diskriminačního jednání. Jinými slovy, v ČR není žádná hanba, když někdo diskriminuje, naopak, někdy diskriminační jednání je přímo nebo nepřímo podporováno s odkazem na to, že „oběť si za to může sama.“*

Správní orgány:

- Malá důslednost při potírání diskriminace

Soudy:

- ???

2 D. Bariéry: antidiskriminační legislativa

Shoda: absence zákona o bezplatné právní pomoci, finanční náklady

Neziskové organizace:

- Zdlouhavost soudních sporů
- Nestabilita rozhodování: nedostatek aplikace (nízký počet soudních rozhodnutí), právní nejistota
- Obtížnost prokazování diskriminačního jednání (důkazné břemeno)
- Roztříštěnost, komplikovanost antidiskriminační právní úpravy

Správní orgány:

- Obtížnost prokazování diskriminačního jednání (důkazné břemeno)
- Žádné

Soudy:

- ???
- Žádné

Co by pomohlo zmírnit bariéry?

Neziskové organizace

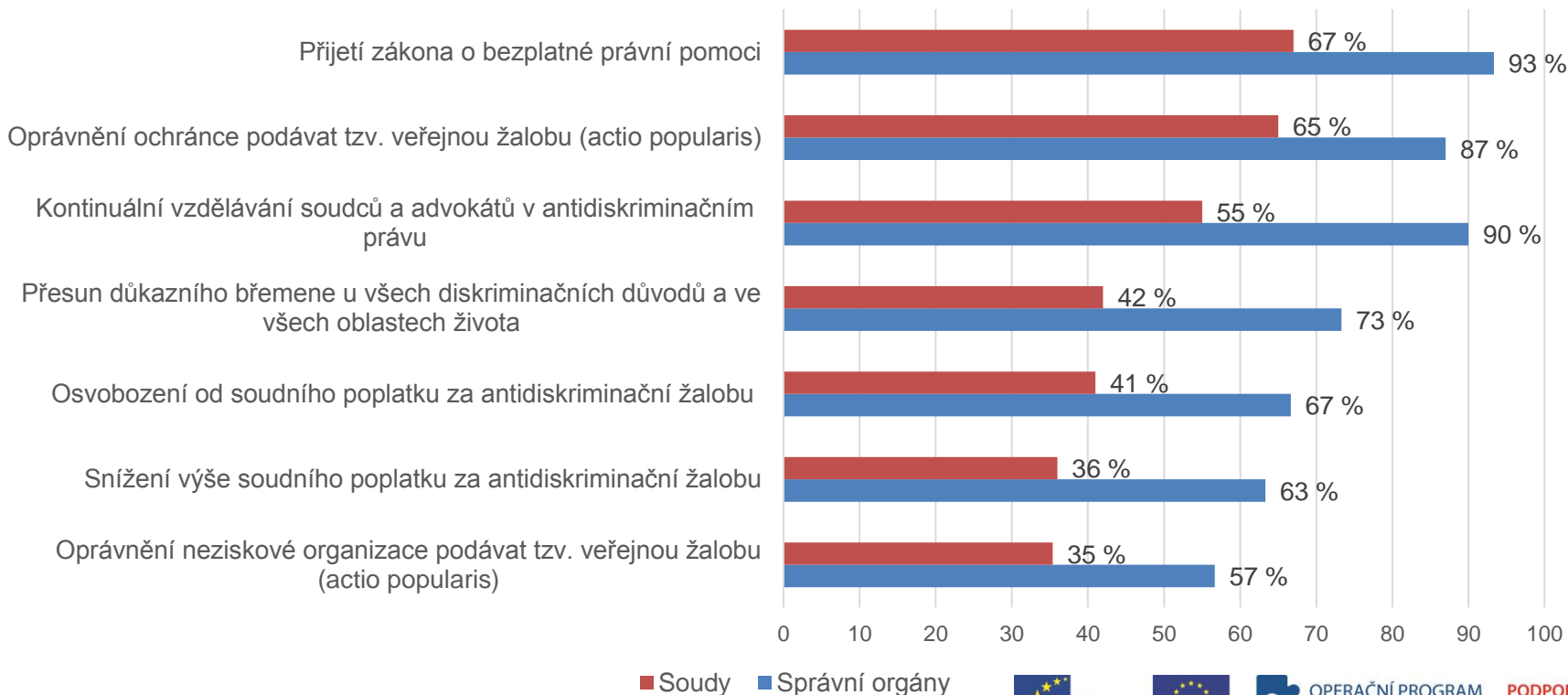
Osvěta a vzdělávání

- Potenciální oběti
- Skupiny, jež s nimi přicházejí do styku
- Celá společnost

Systémové změny v oblasti pomoci obětem

- Dostupnost sociálních služeb pro osoby, které potřebují oporu pro kontakt s institucemi
- Zavedení bezplatné právní pomoci
- Vytvoření a propagaci poraden - okamžitá právní pomoc a rada
- Rozšíření kompetencí VOP

Co by pomohlo zmírnit bariéry?

■ Soudy ■ Správní orgány

Odhad znalostí

	Správní orgány	Soudy
Odhadovaná znalost antidiskriminační právních předpisů	2,5	2,2
Odhadovaná znalost antidiskriminační judikatury	3,1	2,2

Průměr; známkování jako ve škole: 1 = výborně, 5 = nedostatečně

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

- **Příčiny neoznamování diskriminace:**
 - nedostatek informací
 - strach ze zveřejnění případu a jeho následků, obava z úřadů a soudů a ze soudního řízení a jeho výsledku
 - do jaké míry jde o společenský (vs. Individuální) problém?
- **Opatření:**
 - lepší osvěta,
 - přijetí zákona o bezplatné právní pomoci,
 - oprávnění veřejného ochránce práv podávat tzv. veřejnou žalobu (actio popularis)
 - kontinuální vzdělávání soudců a advokátů